

Прадмова

У прапанаваным слоўніку спарадкаваны дыялектныя словы, прыказкі, прымаўкі з гаворак Палесся (Акцябрскі, Брагінскі, Ельскі, Жыткавіцкі, Калінкавіцкі, Лельчыцкі, Мазырскі, Нараўлянскі, Петрыкаўскі, Рэчыцкі, Хойніцкі раёны). Значная частка змешчанай ў слоўніку лексікі паступова выходзіць з актыўнага ўжывання і з'яўляецца ў асноўным тыповай для старэйшага пакалення людзей. Матэрыяламі гэтага слоўніка сталі запісы мясцовых гаворак Гомельскага Палесся, якія зрабілі студэнты, выкладчыкі філалагічнага факультэта, а таксама аўтары данай працы ў час летніх дыялектычных экспедыцый.

У падборцы лексем слоўніка пераважаюць словы, якія адлюстроўваюць традыцыйныя заняткі жыхароў Гомельскага Палесся. Гэта найчасцей словы сельскагаспадарчай, жывёлагадоўчай, ткацкай, пчалярскай, рыбалоўнай, земляробчай лексікі, назвы самаробных бытавых і гаспадарчых прадметаў, а таксама назвы адзення, упрыгожанняў і г.д.

Усе словы падаюцца ў алфавітным парадку. Пасля загалоўнага слова даюцца граматычныя і стылістычныя паметы, а затым ідзе тлумачэнне. Як правіла, да дыялектнага слова падабраны яго адпаведнік. Да некаторых дыялектызмаў даюцца разгорнутыя апісальныя тлумачэнні.

У канцы працы ў алфавітным парадку змешчаны прыказкі, прымаўкі з гаворак Гомельшчыны, якія выразна перадаюць фанетычныя, лексічныя і марфалагічныя асаблівасці мовы жыхароў Гомельскага Палесся.

Матэрыялы слоўніка можна выкарыстоўваць на занятках па беларускай дыялекталогіі і сучаснай беларускай мовы, а таксама на занятках беларускай мовы сярэдняй школы. Гэтыя матэрыялы будуць патрэбнымі пры падрыхтоўцы студэнтамі курсавых і дыпломных прац.

Населеныя пункты, ў якіх запісвалася лексіка

- Агол.* — Аголічы Петрыкаўскага раёна
Азяр. — Азяраны Жыткавіцкага раёна
Алякс. — Аляксандраўка Калінкавіцкага раёна
Амель. — Амелькаўшчына Хойніцкага раёна
Арав. — Аравічы Хойніцкага раёна
Аўрам. — Аўрамаўская Хойніцкага раёна
Асав. — Асавец Мазырскага раёна
Астраг. — Астрагляды Брагінскага раёна
Астраж. — Астражанка Лельчыцкага раёна
Бабр. — Бабраняты Мазырскага раёна
Багуц. — Багуцічы Ельскага раёна
Балаж. — Балажэвічы Мазырскага раёна
Бакл. — Баклань Петрыкаўскага раёна
Барав. — Баравое Лельчыцкага раёна
Барб. — Барбароў Мазырскага раёна
Беразн. — Беразнікі Жыткавіцкага раёна
Бок. — Бокаў Мазырскага раёна
Брын. — Брынёў Жыткавіцкага раёна
Буд.Саф. — Буда -Сафіеўка Лельчыцкага раёна
Буйн. — Буйнавічы Лельчыцкага раёна
Букч. — Букча Лельчыцкага раёна
Бурк. — Буркі Брагінскага раёна
Васіл. — Васілевічы Рэчыцкага раёна
Васьк. — Васькаўка Мазырскага раёна
Вал. — Валаўск Ельскага раёна
Верб. — Вербавічы Нараўлянскага раёна
Верас. — Верасніца Жыткавіцкага раёна
Веляц. — Веляцін Хойніцкага раёна
Вугл. — Вуглы Нараўлянскага раёна
Вял.Бор — Вялікі Бор Хойніцкага раёна
Вял. Аўц. — Вялікія Аўцюкі Калінкавіцкага раёна
Галуб. — Галубіца Петрыкаўскага раёна
Гарб. — Гарбавічы Калінкавіцкага раёна
Гароч. — Гарочычы Калінкавіцкага раёна
Глініц. — Глініца Мазырскага раёна
Глушк. — Глушкавічы Лельчыцкага раёна
Граб. — Грабаў Петрыкаўскага раёна
Дараш. — Дарашэвічы Петрыкаўскага раёна

Дубр. — Дуброва Лельчыцкага раёна
Дзёрн. — Дзёрнавічы Нараўлянскага раёна
Дзямід. — Дзямідаў Нараўлянскага раёна
Жах. — Жахавічы Мазырскага раёна
Загал. — Загалле Хойніцкага раёна
Загор. — Загорыны Мазырскага раёна
Замос. — Замосце Калінкавіцкага раёна
Замош. — Замошша Лельчыцкага раёна
Запяс. — Запясочча Жыткавіцкага раёна
Зар. — Зарэчча Брагінскага раёна
Зім.Буд. — Зімовая Буда Лельчыцкага раёна
Звян. — Звяняцкае Хойніцкага раёна
Івашк. — Івашкавічы Петрыкаўскага раёна
Казлов. — Казловічы Калінкавіцкага раёна
Кам. — Каманоў Брагінскага раёна
Камар. — Камаровічы Петрыкаўскага раёна
Канат. — Канатоп Нараўлянскага раёна
Капл. — Каплічы Калінкавіцкага раёна
Капц. — Капцэвічы Петрыкаўскага раёна
Карав. — Каравацічы Рэчыцкага раёна
Карм. — Карма Ельскага раёна
Карч. — Карчовае Хойніцкага раёна
Катл. — Катловіца Брагінскага раёна
Конкав. — Конкавічы Петрыкаўскага раёна
Крыўч. — Крыўча Брагінскага раёна
Круш. — Крушнікі Мазырскага раёна
Курыц. — Курыцічы Петрыкаўскага раёна
Ламав. — Ламавічы Акцябрскага раёна
Лісн. — Ліснае Лельчыцкага раёна
Лукі — Лукі Калінкавіцкага раёна
Ляск. — Ляскавічы Петрыкаўскага раёна
Макр. — Макрэц Брагінскага раёна
Майс. — Майсеевічы Мазырскага раёна
Малейк. — Малейкі Брагінскага раёна
Малеш. — Малешаў Жыткавіцкага раёна
Мірон. — Міроненкі Мазырскага раёна
М.Аўц. — Малыя Аўцюкі Калінкавіцкага раёна
Махн. — Махнавічы Мазырскага раёна
Мікул. — Мікулічы Брагінскага раёна
Мялешк. — Мялешкавічы Мазырскага раёна
Навас. — Навасёлкі Хойніцкага раёна

Небыт. — Небытаў Хойніцкага раёна
Пагон. — Пагоннае Жытквавіцкага раёна
Палаўк. — Плаўкі Ельскага раёна
Партыз. — Партызанская Хойніцкага раёна
Пасел. — Паселічы Хойніцкага раёна
Паташ. — Паташня Хойніцкага раёна
Перар. — Перароў Петрыкаўскага раёна
Пруд. — Прудок Мазырскага раёна
Пудак. — Пудакі Хойніцкага раёна
Пухав. — Пухавічы Жытквавіцкага раёна
Савіч. — Савічы Калінкавіцкага раёна
Санюк. — Санюкі Ельскага раёна
Свірын. — Свірынаўка Мазырскага раёна
Скалодз. — Скалодзін Мазырскага раёна
Скар. — Скароднае Ельскага раёна
Скрыг. — Скрыгалаў Мазырскага раёна
Слабад. — Слабада Мазырскага раёна
Смят. — Смятанічы Петрыкаўскага раёна
Спяр. — Спярыжжа Брагінскага раёна
Стад. — Стадолічы Лельчыцкага раёна
Страл. — Стралічаў Хойніцкага раёна
Сцеж. — Сцежарнае Брагінскага раёна
Сяр.Печ. — Сярэднія Печы Лельчыцкага раёна
Тонеж. — Тонеж Лельчыцкага раёна
Тульг. — Тульгавічы Хойніцкага раёна
Убарц.Рудн. — Убарцкая Рудня Лельчыцкага раёна
Хвойн. — Хвойнае Хвойніцкага раёна
Хобн. — Хобнае Калінкавіцкага раёна
Цераб. — Церабаў Петрыкаўскага раёна
Чырвонабар. — Чырвонабарэжжа Лельчыцкага раёна
Юржав. — Юржавічы Брагінскага раёна
Ясян. — Ясяні Брагінскага раёна